

Изложбу су посетили и страни војни изасланици

Изложба фотографија и докумената „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945”

ДОПРИНОС КУЛТУРИ СЕЋАЊА

Ратна слика Србије увек је победничка и сведочи о малој храброј земљи, која, увучена у рат мимо своје воље, стаје усправно пред силницима, не да би освајала туђе, већ како би одбранила своје

Пише Душан ГЛИШИЋ

Поводом обележавања 75 година од завршетка Другог светског рата у Дому Војске Србије група аутора из Историјског архива Пожаревца, Војног архива, Војног музеја и Медија центра „Одбрана” приредила је, под покровитељством Министарства одбране и Града Пожаревца, изложбу „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945”, коју је свечано отворио државни секретар у Министарству одбране Александар Живковић. Изложбена поставка, на

којој је представљено 160 архивских фотографија и 80 докумената из 30 фондова и збирки 13 културних институција из седам градова Републике Србије, резултат је истраживања архивске грађе, као примарног историјског извора и сведочанстава о догађајима који су обележили вихорне ратне године на простору наше земље с почетка пете деценије прошлог века.

Истичући да Министарство одбране и Војска Србије бројним активностима учествују на обележавању важних историјских догађаја из осло-

бодилачких ратова Србије, борећи се и на тај начин против ревизије наше националне историје, државни секретар Александар Живковић рекао је да се том циљу поклања велики значај.

– Без обзира на то о ком ослободилачком рату наше отаџбине је реч, ратна слика Србије увек је иста – мала храбра земља, увучена у рат мимо своје воље, стала је усправно пред силницима, не да би освајала туђе, већ како би одбранила своје, по нашој древној слободарској традицији. И увек је из тих ратова излазила као победник.

Са отварања изложбе

Зато је ратна слика Србије увек победничка. Те прве искре борбе прерастале су у буру отпора једног слободарског народа, који не пристаје да буде побеђен и поробљен. Наша улога се не своди само на памћење, већ и на стално истраживање историјских истина, чији је крајњи циљ припрема за одговор на све изазове који нас чекају у временима која долазе. Овом изложбом поручујемо да нећемо дозволити да сећања на прошлост и ране из прошлости изгледе. Све док траје наше памћење и памћење наших поколења, догађаји забележени и на овде изложеним фотографијама, сведочанствима четворогодишње голготе нашег народа, неће бити заборављени и остаће део нашег националног бића. Нећемо и не можемо да заборавимо невинне жртве београдских логора и других страстишта на простору Србије и бивше Југославије – истакао је Живковић отварајући изложбenu поставку.

Александар Живковић: „Овом изложбом поручујемо да нећемо дозволити да сећања на прошлост и ране из прошлости изгледе. Све док траје наше памћење и памћење наших поколења, догађаји забележени и на овде изложеним фотографијама, сведочанствима четворогодишње голготе нашег народа, неће бити заборављени и остаће део нашег националног бића.”

Отварању изложбе у специфичним условима, одређеним пандемијом корона вируса, поред представника организатора, присуствовали су ректор Универзитета одбране генерал-потпуковник доц. др Горан Радовановић и заменик градоначелника Пожаревца Славиша Алексић, који су говорили о значају изложбе за културу памћења, националну историју и народни идентитет.

– Комплексност проблематике коју обухвата ова изложба свакако захтева дубља и свестранија истраживања стручњака различитих профила. Сигурно је да, пре свих, историчари имају још много тога да кажу, како о догађајима који су довели до брзе капитулације Краљевине Југославије, тако и о годинама које је српски народ провео под окупацијом, доживевши свакојака страдања и нашавши се пред опасношћу од физичког нестанка и духовног и културног геноцида – рекао је, поред осталог, генерал-потпуковник др Радовановић, додајући да су аутори изложбе још једном указали на неке од најзначајнијих догађаја и пред нама оживели прошлост, сурову према српском народу, али и свим антифашистима на тлу некадашње Југославије.

Напомињући да патриотизам треба стално неговати и јачати, што се чини и организацијом изложбе ко-

јом се чува сећање на оне који су дали животе за слободу отаџбине, заменик градоначелника Пожареваца Славиша Алексић је, поред осталог, рекао:

– Младе генерације треба да знају да се за слободу мора борити свакодневно. Ова изложба и слични догађаји помоћи ће да схватимо да, иако се после сваког рата заклињемо у то да никада више рата неће бити, он ипак негде, у неком делу света избија, доносећи нове жртве и разарања. Како бисмо научили историјске лекције које, нажалост, увек изнова понављамо, организујемо изложбе на којима обнављамо сећања – истакао је Алексић.

У свом обраћању директорка Историјског архива Пожаревац др Јасмина Николић нагласила је да представљена архивска документа и фотографије фактографски осликавају деловање југословенских партизана и борбе за ослобођење земље, успостављање односа Југословенске народноослободилачке војске и Црвене армије и њихову заједничку борбу током ослобађања земље од окупатора, али и веома те-

жак живот под окупацијом.

– Изложбена поставка употпуњена је одликавањима, ратним заставама јединица Народноослободилачке војске Југославије, војним наоружањем и опремом, деловима ратних униформи и одеће из фондуса Војног музеја у Београду, а њен посебан додатак представља део под називом „Пропагандна уметност у деценијама после рата”, који чине експонати из уметничке збирке Дома Војске Србије у Београду – тематски ангажовани радови уметника који су стварали после Другог светског рата, попут Ђорђа Андрејевића Куна, Ангелине Гаталице, Душана Гаковића, Нандора Глида, Стевана Дукића и других. Сви ти експонати одсликавају страдање цивилног становништва и избеглица у окупираној земљи и судбину ратних

*Др Јасмина Николић:
„Седамдесет и пет година
касније многа што је заборављено
и зајочети су нејативни
процеси измене културе сећања.
Човечанство се сећа само онога
што комуникацијом може да
смести у оквир колективне
памћења. Ова изложба, као
својеврсни облик комуникације,
има ипак концепт, да
историјским документима
и фотографијама допринесе
култури сећања и памћења”.*

заробљеника у немачким логорима – рекла је др Николић напомињући да је савремено европско друштво изграђено на достигнућима победе антифашистичке коалиције у Другом светском рату, чија се идеологија темељила на веровању у прогрес који доносе наука, образовање, успостављање власти народа, борби против неједнакости људи и залагање за друштво које радије гледа у будућност него у прошлост.

– Седамдесет и пет година касније много тога је заборављено и започети су негативни процеси измене културе сећања. Човечанство се сећа само онога што комуникацијом може да смести у оквир колективног памћења. Ова изложба, као својеврсни облик комуникације, има такав концепт, да историјским документима и фотографијама допринесе култури сећања и памћења – рекла је др Јасмина Николић.

Изложба „Ратна слика Србије у Другом светском рату, 1941–1945” аутора др Јасмине Николић, др Маријане Мраовић, Наташе Милошевић Дулић и др Драгане Милорадовић, уз музеолошку поставку Вука Обрадовића и уметничку Јелене Кнежевић, отворена је до 15. новембра 2020. године. |
Фото: Даримир Банда